

PROGRAM
WYCHOWAWCZY
Pozytywnych Przedszkoli
Pomorza

[wersja ~~30.06~~1.09.2017]

Spis treści

Wstęp

1. Podstawa Prawna

2. Cele programu

3. Zadania nauczyciela wynikające z procesu wychowania

4. Zasady współpracy wychowawczej z rodziną dziecka

5. Realizacja założeń programu wychowawczego

6. Kryteria sukcesu i ewaluacja programu

.....

Wstęp

Dorastanie dzieci odbywa się w trzech światach. Najważniejszy stanowi dom rodzinny, potem najbliższe otoczenie (przedszkole, sąsiedztwo - z naturą włącznie) i społeczeństwo, wraz z całą kulturą.

Światy rodziny i przedszkola przenikają się w życiu dziecka, kształtując uwarunkowania, dzięki którym dorastając będzie mogło doświadczać pełni swoich możliwości i podmiotowo współtworzyć społeczeństwo.

Głównymi wychowawcami dzieci są ich rodzice, a przedszkole podejmuje działania, aby ich w tym procesie nieustannie i skutecznie wspierać.

Program wychowawczy pozwoli zespolić oddziaływania wychowawcze domu i przedszkola dla realizacji wspólnego celu :

aby dzieci cieszyły się swoim dzieciństwem i napelniały je doświadczeniami, owocującymi w dorosłym życiu ludzi POZYTYWNYCH, czyli niosących w sobie radość i umiejących dzielić ją z innymi, nieobojętnych na sytuację innych, solidarnych i pomocnych; tworzących społeczeństwo obywatelskie i „ludzkie”, czyli zawsze wrażliwe, pełne empatii i tolerancji, a przy tym oparte na mocnych filarach struktur moralnych i demokratycznych wartościach.

Podejmowane wspólnie działania rodziców, nauczycieli i opiekunów przyczynią się do realizacji ideału dzieciństwa radosnego i pełnego obiecujących perspektyw życiowych i edukacyjnych; pozwolą dziecku by

dzieckiem, w naturalnym otoczeniu i warunkach bezpieczeństwa, poczucia własnej wartości i godności, wzajemnego szacunku, zaufania i życzliwości oraz codziennego praktykowania zasad demokracji.

Inspiracje programu, to pedagogika Celestyna Freineta, Marii Montessori, Janusza Korczaka, oraz metoda *Reggio Emilia*. Wszystkie te koncepcje akcentują - kluczowe dla Pozytywnych Przedszkoli Pomorza – podejście oparte na podmiotowości wychowanków, ich indywidualności i doniosłym znaczeniu relacji, kształtujących ich na co dzień i zawiązywanych w różnorodnych środowiskach ich życia. Odkrywanie i twórcze wykorzystywanie ich edukacyjnego potencjału stanowi zadanie współpracujących wychowawców – realizatorów przedstawianego Programu. [4]

1. Podstawa Prawna

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia z dnia 14. 02. 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 01.03.2017 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników
- Statut [przedszkola](#).....

2. Cele programu

Podstawowym celem w założeniach projektowanych przedszkoli jest zapewnienie wychowankom możliwości uczenia się przez odkrywanie i doświadczanie świata wszystkimi zmysłami, przede wszystkim w toku relacji zawiązywanych w różnych środowiskach ich życia, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naturalnego.

Niezaprzeczalny, pozytywny wpływ przyrody na dobrostan psychiczny, fizyczny i duchowy człowieka jest wypierany przez instytucjonalne (stacjonarne) formy aktywności. Na ogół w Polsce zajęcia edukacyjne dla dzieci są prowadzone głównie w pomieszczeniach i zdominowane przez bierne poddawanie się nauczycielskiemu kierowaniu. Zespół deficytu natury - termin wprowadzony przez Richarda Louv - opisuje doniosłe znaczenie obcowania z przyrodą, obejmujące zmniejszenie objawów zespołu deficytu uwagi i nadpobudliwości psychoruchowej, poprawę zdolności poznawczych i wzrost odporności na stres i depresję (Louv, *Ostatnie dziecko lasu*, RELACJA, Warszawa 2014, s.54). Edukacja (pro)ekologiczna akcentująca doświadczanie przyrody, tocząca się w środowisku naturalnym (edukacja

plenerowa) to odpowiedź na aktualne wyzwania 'miejskiego dzieciństwa' i fundament alternatywnego programu, jaki pragniemy wdrożyć w Gdańsku[2].

Wielowymiarowo rozumiane bezpieczeństwo dzieci jest priorytetem, dlatego w naszym programie edukacji przedszkolnej fundamentalne są zasady demokracji, rozumianej za Jacques'em Rancière' m przestrzennie, jako – dosłowne i w przenośni - dzielenie się miejscem i robienie miejsca innym w warunkach wzajemnej wrażliwości wobec demokratycznie artykułowanego głosu (zob.: Mendel, red., *Miasto jak wspólny pokój*, Gdańsk: 2015) Program ten ma charakter antydyskryminacyjny. Edukacja wolnościowa i demokratyczna daje bowiem każdemu dziecku prawo do udziału i do równych szans. Program wychowawczy Pozytywnych Przedszkoli Pomorza obejmuje edukację międzykulturową - poprzez aktywne odkrywanie przez dzieci otaczającej ich różnorodności sposobów dobrego życia i poznawanie różnych społeczności, wychowankowie kształtują postawę akceptacji różnic i otwartości na (i dla) 'Innych'[3].

Celem strategicznym programu jest pełny rozwój społeczno – emocjonalny dziecka w wieku przedszkolnym, w tym:

- 1) kształtowanie wrażliwości na otoczenie społeczne, kulturowe i przyrodnicze; rozwijanie umiejętności społecznych i komunikacyjnych oraz niezbędnych w relacji z przyrodą,
- 2) kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych,
- 3) wykorzystywanie zabawy oraz zasobów środowiska do nabywania kompetencji uczenia się przez doświadczanie i odkrywanie świata wszystkimi zmysłami,
- 4) działanie na rzecz przestrzegania umów zawieranych z nauczycielem i rówieśnikami;
- 5) kształtowanie postaw wyrażających ideę zrównoważonego rozwoju (rozważne i oszczędne gospodarowanie zasobami, rozwijanie świadomości oraz nawyków proekologicznych, in.).
- 6)

3. Zadania nauczyciela wynikające z procesu wychowania:

3.1 Nauczyciel w naszych przedszkolach ma za zadanie w stosunku do dziecka:

- 1) kreować sytuacje, w których dziecko aktywnie rozwija wszystkie sfery swojej osobowości oraz kształtować umiejętność nawiązywania bliskiego i serdecznego kontaktu z innymi - pamiętając, że dziecko jest członkiem społeczności lokalnej
- 2) pomagać dziecku w budowaniu pozytywnego obrazu własnego „ja”, wspierać samodzielność i podmiotowość dziecka,
- 3) rozwijać umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, dokonywać wyborów oraz przeżywania efektów własnych działań,
- 4) wdrażać do zachowań społecznie akceptowanych i eliminować zachowania niepożądane,
- 5) — kształtować prawidłową postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych, odmiennych kulturowo,
- 6) — tworzyć bezpieczną dla dziecka atmosferę warunkującą zdrowie fizyczne i psychiczne, kształtować powszechnie uznane postawy zgodnie z wartościami: dobra, prawdy, empatii, piękna, miłości, przyjaźni, szacunku, uczciwości, odwagi, wytrwałości w duchu demokracji,
- 7) — podtrzymywać i wzmacniać dziecięcą ciekawość i chęć rozumienia świata,

3.2 Nauczyciel w naszym przedszkolu ma za zadanie budować własną kompetencję profesjonalisty:

- 1) systematycznie poszerzać zakres swoich kompetencji wychowawczych, m.in. uczestniczyć w cyklicznych Laboratoriach Pedagogicznych Pozytywnych Przedszkoli Pomorza i innych spotkaniach szkoleniowych; systematycznie pogłębiać rozumienie znaczenia własnej praktyki edukacyjnej i krytycznie analizować realizację celów działalności przedszkola, w którym pracuje,
- 2) — poznawać środowiska życia dzieci, dostrzegając i wplatając w pracę ich edukacyjny potencjał; zachowywać świadomość rangi środowiska wychowawczego dziecka, w szczególności zaznajamiać się z oczekiwaniami rodziców wobec przedszkola,
- 3) — inicjować i stwarzać klimat zaufania w kontaktach z rodzicami dziecka,
- 4) — stosować środki wychowawcze wzmacniające pozytywne zachowania dzieci,

5)3) ściśle współdziałać z rodziną dziecka w celu zespalania oddziaływań wychowawczych,

6)4) wzajemnie wspierać swoje działania w ramach współpracy między nauczycielami, opiekunami i innymi pracownikami przedszkola, tworzącymi dorosłe środowisko wychowawcze przedszkola,

7)5) kultywować naturalną i spontaniczną potrzebę dzieci do dzielenia się swoimi doświadczeniami,

8)6) prowadzić dialog w relacjach z dziećmi i rodzicami,

9) —dostrzegać na bieżąco i uwzględniać to, czego dzieci dokonują w swoim własnym rozwoju, odpowiednio zmieniając swoją z nimi pracę edukacyjną; wraz z dziećmi poszukiwać odpowiedzi na pytania, skutecznie poszerzać ich „strefę najbliższego rozwoju”, ustawicznie przy tym zgłębiając

10)7) - indywidualne procesy uczenia się i znaczenie aktywności grupowych, wpływu otoczenia, itd.,

11)8) być współtwórcą życia wewnętrznego przedszkola – jego klimatu otwartości i ducha autentyczności w działaniu, zawsze spójnym z wyznawanymi ideałami - poszanowaniem demokratycznych wartości i bezwzględnym sprzyjaniem rozwojowi oraz podmiotowości dziecka.

12)9)

4. Zasady współpracy wychowawczej z rodziną dziecka:

Przedszkole i rodzina to środowiska, które - współpracując - mogą w szczególnie owocny sposób wspierać dziecko w jego drodze ku dorosłości. Wypracowane strategie współdziałania i współodpowiedzialności wychowawców dzieci (nauczycieli i rodziców), uświadomiona spójność celów wychowania w środowisku rodzinnym i przedszkolnym (niezależnie od różnic w obrębie szczegółowych zadań), otwartość na dialog i skuteczne dochodzenie do porozumienia – wszystko to zwiększa szanse rozwiązywania problemów i redukcji potencjalnych konfliktów. Rodzice są zachęceni do uczestnictwa w edukacji przedszkolnej dziecka i życiu przedszkola, zgodnie z własnymi kompetencjami, potrzebami i zasobami. Skuteczność w wychowawczej relacji przedszkole – rodzina - dzieci uwarunkowana jest

wzajemnym i ścisłym współdziałaniem nauczycieli i rodziców (opiekunów), charakteryzującym się m.in.:

- 1) orientacją na wzajemne poznawanie środowisk przedszkola i domu, ich odrębnych kultur, specyfiki codziennego w nich funkcjonowania dziecka. W szczególności istotne jest poznanie sytuacji życiowej i potrzeb opiekuńczo –wychowawczych każdego dziecka (nauczycielska diagnoza wychowawcza), oraz poznanie przez rodziców (opiekunów) i dziecka zasad organizacji życia przedszkolnego;
- 2) przekazywaniem przez nauczycieli rodzicom rzetelnej informacji na temat postępów dziecka, jego zachowania, rozwoju, a przez rodziców nauczycielom wiedzy o funkcjonowaniu dziecka w domu, w szczególności zmianach go dotyczących;
- 3) zapewnianiem rodzicom przez przedszkole oferty w zakresie pomocy psychologiczno – pedagogicznej i informowaniem o możliwościach oraz uprzystępnianiem – w zależności od potrzeb;
- 4) okazywaniem rodzicom wsparcia i udzielaniem pomocy w działaniach wychowawczych wobec dzieci i otrzymywanie od nich pomocy w podobnie zorientowanych działaniach podejmowanych przez nauczycieli,
- 5) włączaniem rodziców i innych członków rodzin oraz środowiska lokalnego do podejmowania działań na rzecz wspólnoty przedszkola i obywatelskiego, partycypacyjnego kształtowania jego kultury, demokratyzacji jego funkcjonowania,
- 6) wymianą doświadczeń pedagogicznych pomiędzy nauczycielami i rodzicami,
- 7) organizowaniem warsztatów i innych zajęć dla rodziców, oraz dla rodziców i nauczycieli (m.in. laboratoriów pedagogicznych), z uwzględnieniem potrzeb wychowawczych dzieci;
- 8) działalnością przedszkola promującą wolontariat rodzicielski i sprzyjającą realizacji projektów inicjowanych przez rodziców i innych członków rodzin przedszkolaków, działających razem na rzecz rodziny oraz szerzej rozumianego środowiska (m.in. bank czasu, prezentacje, warsztaty).

5. Realizacja założeń programu wychowawczego

5.1. Sposoby przekazywania treści wychowawczych w przedszkolu:

Przekaz treści wychowawczych powinien odbywać się w warunkach przedszkola i środowiska naturalnego:

- 1) w kontaktach osobistych, które są najsilniejszym nośnikiem przekazu,
- 2) w sytuacjach problemowych dla dziecka, w których rzeczywiste zdarzenie staje się polem, na którym dokonuje się oceny,
- 3) na zajęciach, gdzie teoretycznie postawione przez nauczyciela zadanie wywołuje problem niezaistniały, a konieczny do poznania przez dzieci,
- 4) w rozmowach (m.in. rozmowach wokół lektur, wydarzeń diskutowanych w mediach i innych, którymi aktualnie żyją dzieci), w których następuje zderzenie poglądów, wymiana doświadczeń i wypracowane zostają oceny moralne,
- 5) w działaniu, podczas którego dochodzi do praktycznego zastosowania wiedzy i umiejętności oraz utrwalają się pożądane cechy charakteru,
- 6) w stwarzaniu sztucznych sytuacji, wywołujących refleksję, z czasem przygotowujących go do prawidłowej reakcji.

5.2. Metody pracy:

1) metody aktywizujące i zadaniowe – inspirowanie i stymulowanie aktywności dziecka – nauczyciele mobilizują dziecko do wyznaczania sobie celów i wspierają go w dążeniu do realizacji marzeń. Podpowiadają kierunki działań i zachęcają do ambitnych osiągnięć (na przykład: pedagogika zabawy, drama, metoda projektów, metoda wspólnotowego dociekania (dziecięcego filozofowania) Matthew Lipmana, metoda efektywnego myślenia i skutecznego działania Edwarda de Bono, metoda wychowania muzycznego Carla Orffa, metoda Zabaw Fundamentalnych). dopiszcie inne[4] Metody zadaniowe – polegają na zaaranżowaniu dzieciom konkretnych sytuacji zadaniowych, które wymagają współpracy i podjęcia wysiłków, by zrealizować określony cel, mający doprowadzić do wzrostu wiedzy i wzbogacenia o nowe doświadczenia oraz umiejętności. Metody zadaniowe świetnie wkomponowują się w różnego rodzaju działalności zabawowe, teatryki, spektakle, wykonywanie wspólnych projektów czy tworzenie grupowych prac plastycznych. Dzieci uczą się negocjowania, konstruktywnej komunikacji, akceptacji norm społecznych. Podejmują

określone role społeczne, rozwiązują konflikty i wzbogacają swoje umiejętności interpersonalne.

2) metody słowne – dyskutowanie i wyjaśnianie (polega na wymianie zdań na linii nauczyciel – dziecko/dzieci. Porozumiewanie się powinno mieć charakter partnerski na bazie analizy, oceny argumentów każdej ze stron, zapoznania się z potrzebami i aspiracjami partnera); tekst literacki, historyjka obrazkowa, inne wypowiedzi, które mogą służyć jako przykład oraz metoda perswazji – metoda oddziałująca za pomocą słowa, polega na wyjaśnianiu, argumentowaniu, tłumaczeniu zasad postępowania i korygowaniu błędów w zachowaniu dziecka.

3) metody praktyczne – zabawy dydaktyczne, zabawy i ćwiczenia ruchowe, prace użyteczne, doświadczenia, edukacja plenerowa,

4) _metody ekspresji – plastycznej, językowej, muzycznej, ruchowej

5) _metody terapeutyczne – w miarę potrzeb

6)–__metoda modelowania czyli przykładu własnego, odwołująca się do obserwacji i naśladowania przez dzieci zachowań osób dorosłych i innych dzieci.

5.3. Formy pracy:

1) zabawa i inne rodzaje działalności dzieci pozwalające na rozwijanie własnej inicjatywy,

2) czynności samoobsługowe i zabiegi higieniczne,

3) edukacja plenerowa, spacer, wycieczki, zabawy na placu przedszkolnym,

4) uroczystości i imprezy przedszkolne,

5) zajęcia organizowane przez nauczyciela z całą grupą, w mniejszych zespołach, indywidualnie

—

6. Kryteria sukcesu i ewaluacja programu:

6.1. Kryteria sukcesu:

Miarą osiągnięcia celu programu wychowawczego będzie:

1. Dziecko, – które:

- jest pozytywne w swojej orientacji wobec świata – otwarte poznawczo i społecznie, zrównoważone emocjonalnie, empatyczne i reagujące na potrzeby innych, dzielące się i uważne w gospodarowaniu dostępnymi zasobami;
- umie funkcjonować w środowisku zgodnie z normami społecznymi, akceptowanymi w przedszkolu,
- potrafi komunikować się ze środowiskiem dorosłych i rówieśników, wyrażając swoje uczucia, potrzeby i oczekiwania,
- rozumie i dostrzega potrzeby innych i akceptuje ich odrębność,
- potrafi nazywać, wyrażać i kontrolować swoje emocje,
- rozumie i przestrzega zasad zgodnego współżycia w grupie,
- umie cieszyć się z własnych sukcesów, docenia sukcesy i potrafi godnie przyjąć porażkę,
- rozumie znaczenie dialogu w rozwiązywaniu sporów, konfliktów, potrafi argumentować swoje racje, oceny i odczucia,
- zna i rozumie swoje prawa i obowiązki oraz wie, że takie prawa i obowiązki mają także inni ludzie,
- wie, że ma prawo pomocy ze strony dorosłych i rówieśników w trudnych sytuacjach,
- szanuje wartości takie, jak: sprawiedliwość, dobro, życzliwość, tolerancja, piękno, prawda,
- potrafi odróżniać dobro od zła,
- ma poczucie obowiązkowości, odpowiedzialności i wytrwałości, które decydują o doprowadzeniu do końca rozpoczętej pracy,
- interesuje się otaczającym światem, poszukuje odpowiedzi na nurtujące go pytania,
- rozumie potrzeby stosowania profilaktyki prozdrowotnej i postaw proekologicznych, rozumie potrzebę konieczności przestrzegania zasad zgodnego współżycia ze światem przyrody,

- czuje się współtwórcą realizacji wspólnych planów.
- do dopisania.....[5]

2. Rodzic, – który:

- czuje się współgospodarzem placówki i pełnoprawnym partnerem w edukacji własnego dziecka,
- podejmuje systematyczną współpracę z przedszkolem w ramach wolontariatu rodzicielskiego, współrealizacji projektów i innych form współpracy,
- jest otwarty na rady i sugestie nauczyciela, dzieląc się z nim własnym zdaniem w sprawach wychowania dziecka,
- wspólnie wykorzystuje przestrzeń do prowadzenia dialogu - na przykład „przedszkolnej kawiarenki” i uznaje ją jako gwarancję spotkania otwartego, uczącego się i dającego start oraz jednakowe reguły dla wszystkich,
- jest odpowiedzialny i skuteczny, bo wie, że wszystkie strony muszą angażować się w podobny sposób w proces wychowania, przekazywania systemu wartości i nauki jego dziecka,
- jest autentycznym partnerem w miejscu permanentnego uspołeczniania i kreowania człowieka pozytywnego (dobrego, solidarnego i solidnego, wrażliwego i prawego),
- posiada postawę osoby współpracującej i komunikującej się z nauczycielem i rodzicami między sobą,
- jest gotowy do niesienia wzajemnej pomocy , wymiany myśli i doświadczeń,
- traktuje przedszkole jako miejsce prawdziwego spotkania, podczas którego uczestnicy mówią o swoich potrzebach i oczekiwaniach, a zarazem uczą się słuchać tego, co jest ważne dla innych.

6.2. Ewaluacja programu:

1. Analiza dokumentacji pedagogicznej (plany pracy, dzienniki zajęć),
2. Analiza dokumentacji obserwacji pedagogicznej i diagnozy przedszkolnej,

3. Obserwacja dnia przedszkolaka,
4. Rozmowy i ankiety skierowane do rodziców i nauczycieli oraz innych pracowników, osób związanych z realizacją edukacji w przedszkolu.
5. Ocena realizacji programu wychowawczego na Radzie Pedagogicznej.
6. Ocena realizacji programu wychowawczego na spotkaniach z rodzicami oraz dziećmi.

6.3. Uwagi końcowe:

1. Za realizację programu wychowawczego odpowiedzialni są nauczyciele ze wszystkich grup wiekowych.
2. Zadania programu wychowawczego realizowane będą przy współudziale rodziców, specjalistów oraz środowiska lokalnego.
3. Pozytywne Przedszkole Pomorza jest miejscem uczenia się przez całe życie współtworzonym przez dorosłych i dzieci.
4. Pozytywne Przedszkole Pomorza jest miejscem „kultury pozytywności”, które odznacza się wszechobecnością praktyki kultywowania dobra w sobie i dobra wspólnego, orientacji na podzielenie szczęścia jednostkowego i społecznego. Przedszkola te wyróżnia bogate, twórcze życie wewnętrzne z przestrzenią, prowokującą do myślenia i działania oraz pobudzania osobistych przeżyć najbardziej kształcących [\[6\]](#).
5. Pozytywne Przedszkole Pomorza jest miejscem obywateli, korzystających z [współtworzonej szansy ciągłego uczenia się języka i postawy dialogu.](#)
[współtworzonej szansy ciągłego uczenia się języka i postawy dialogu.](#)~~alogu.~~[współtworzonej](#)